

INVESTEREN IN CULTUUR IS INVESTEREN IN DRENTHE

Op 17 maart 2027 kiest Nederland voor de Provinciale Staten en indirect voor de Eerste Kamer. Verkiezingsprogramma's worden geschreven, campagnes gaan van start en de stembus lonkt. Is cultuur ook onderdeel van uw programma?

Cultuur is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van provincies, gemeenten en het Rijk, waarbij uw provinciaal beleid cruciaal is.

Stichting Kunst & Cultuur (K&C) is de provinciale ondersteunende instelling voor cultuureducatie, cultuurparticipatie, talentontwikkeling en kunst in de openbare ruimte. Wij koppelen uw beleid aan scholen en lokale organisaties op het gebied van kunst, erfgoed en bibliotheken en verbinden dit met de sociale en ruimtelijke agenda's. Wij versterken de lokale infrastructuur en werken altijd samen. Dit is één van de redenen voor onze bestuurlijke fusie met ICO en CultuurKlik, waardoor we onder de naam Cultuurzaam meer impact, stabiliteit en flexibiliteit realiseren.

Graag delen we onze analyse van het werkveld en bieden we u praktische tips voor uw verkiezingsprogramma.

Beleidscontext

De Nederlandse overheid is verantwoordelijk voor het creëren van voorwaarden waarbinnen burgers zich cultureel kunnen ontwikkelen, zoals vastgelegd in [artikel 22](#) van de Grondwet. Gemeenten, provincies en het Rijk dragen deze verantwoordelijkheid samen en vertalen dit naar beleid.

Overheden richten zich op een divers aanbod dat voor iedereen toegankelijk is en versterken de keten van cultuureducatie voor kinderen en talentontwikkeling onder jongeren. Toegang tot cultuur bevordert een duurzame en weerbare samenleving en is ons gezamenlijk belang. Afspraken over verantwoordelijkheden en beleidsafstemming voor cultuureducatie zijn vastgelegd in [Bestuurlijke afspraken cultuurbeoefening 2025-2028](#) (Staatscourant, 2025). Momenteel worden gesprekken gevoerd over de verlenging van deze afspraken tot 2032.

Tips:

- **Markeer cultuureducatie op school als kerntaak van de provincie**

Ga in gesprek met de Drents gemeenten over een gebalanceerde taakverdeling, aansluitend op het in 2025 getekende Convenant Cultuureducatie. Maak afspraken concreet.

- **Volg het voorbeeld van het Rijk**

Versimpel en verbeter de manier waarop publieke middelen worden verdeeld. Met een beleidscyclus van acht jaar (nu vier jaar) ontstaat meer rust en ruimte en minder administratieve last voor aanvragers én overheden.

- **Toepassing Fair Practice Code**

Neem in het cultuurbeleid op de Fair Practice Code toe te passen. Rekening houdend met de huidige cao-ontwikkelingen betekent dit een jaarlijkse indexering van 5%.

Investeren in cultuur is investeren in gelijke kansen

Iedereen verdient de kans om cultuur te ontdekken en eraan deel te nemen. Dat begint bij goed cultuuronderwijs op school en gaat verder in de verlengde schooldag en de kinderopvang. Cultuureducatie biedt kinderen en jongeren de kans om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Het stimuleert nieuwsgierigheid, taalontwikkeling en betrokkenheid bij de wereld om hen heen. Erfgoededucatie draagt bij aan de ontwikkeling van identiteit, burgerschap, verbondenheid en trots op de eigen omgeving. Door kunsteducatie leren kinderen en jongeren muziek, dans, theater, film en beeldende kunst te maken en waarderen. Bovendien ontwikkelen kinderen in dit leerproces vaardigheden om creatief te denken en samen te werken. Creativiteit en verbeeldingskracht zijn geen luxe, maar de vaardigheden van de toekomst. In een wereld waarin kunstmatige intelligentie steeds meer taken overneemt, wordt het vermogen om nieuwe mogelijkheden te zien, samen oplossingen te bedenken en betekenis te geven aan verandering de belangrijkste menselijke kwaliteiten. Investeren in cultuureducatie is investeren in de innovatiekracht, veerkracht en leefbaarheid van Drenthe.

De Drentse basis

- Met uw subsidie voor K&C verbindt u het werkveld van primair en voortgezet onderwijs met cultuur (instellingen en zzp-vakdocenten). Dit bevordert deskundigheid en samenwerking vanuit een duidelijke visie op kwaliteit in cultuuronderwijs, passend bij de leerlijnen van Drentse scholen. Scholen kiezen zelf met welke kunst- en erfgoeddisciplines zij leerlingen in aanraking brengen. De subsidie aan K&C helpt de scholen, omdat wij onze kennis en netwerken kunnen delen.
- Wij ontzorgen scholen door al 25 jaar het vervoer van leerlingen naar musea te organiseren via het project Culturele Mobiliteit. We werken vanuit de kunsten mee aan de Schoolpleinen Revolutie Drenthe en betrekken Drentse scholen bij Filmhub Noord en Meer Muziek in de Klas.

Met het programma Cultuureducatie met Kwaliteit bereiken we ruim 80% van alle primair onderwijs scholen en kinderopvanglocaties. Uw bijdrage zorgt jaarlijks voor een cofinanciering van ruim 400.000 euro van het landelijke Fonds voor Cultuurparticipatie voor Drentse scholen en culturele organisaties. K&C ondersteunt scholen bij visievorming, het samenstellen van programma's voor cultuuronderwijs, het vergroten van deskundigheid en de samenwerking met het lokale culturele veld.

MBO

- Met bijna 16.000 studenten vormt het mbo de ruggengraat van de Drentse arbeidsmarkt. De vakmensen die onze energietransitie, zorg, techniek en leefbaarheid mogelijk maken, worden hier opgeleid. Investeren in cultuureducatie, creativiteit en talentontwikkeling binnen het mbo is daarom investeren in de toekomst van Drenthe.

Erfgoed

- In 2027 wordt het Verdrag van Faro geratificeerd. Dit biedt een kans om erfgoededucatie te ontwikkelen van kennisoverdracht naar betekenisvolle educatie. K&C kan scholen, gemeenten en erfgoedorganisaties hierbij ondersteunen. We willen erfgoed inzetten voor burgerschap, inclusie en leefbaarheid. Ons doel is kinderen niet alleen kennis te laten maken met erfgoed, maar hen ook mede-eigenaar te maken van de verhalen in onze provincie.

Tips

- Breid het beleid en het budget voor cultuureducatie uit naar de doelgroep mbo.
- Zet het succes van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit voort in het nieuwe cultuurbeleid en reserveer co-financieringsbudget voor de periode 2029-2032.
- Geef ons de opdracht om samen met het Drentse erfgoedveld een actuele en inclusieve Onderwijskanon van Drenthe te ontwikkelen, aansluitend op de doelen van het Verdrag van Faro.

Investeren in cultuur is investeren in onze samenleving

Cultuur maakt wie we zijn, waar we vandaan komen, en hoe we vooruit kunnen. We delen verhalen en ideeën via films en festivals, monumenten en musea, (pop)muziek, fanfares en orkesten, koren en verenigingen, (pop)podia, architectuur, voorstellingen en videogames, boeken en bibliotheken, erfgoed en archieven, zang en dans.

Jong en oud, vinden er plezier, troost en inspiratie.

Drenthe kent een sterke traditie van actieve cultuurparticipatie. Wist u dat 20,8% van de Drentse bevolking (16+) lid, vrijwilliger of donateur van een culturele vereniging is? Dat is het hoogste aantal van heel Nederland!

Drenthe behoort tot de provincies met het hoogste aandeel inwoners dat actief beeldende kunst beoefent en kent een bovengemiddeld groot netwerk van koren, erfgoedorganisaties, muziekverenigingen, toneelgroepen en andere amateurkunstverenigingen. Deze hoge betrokkenheid maakt cultuur tot een belangrijke motor voor leefbaarheid, sociale samenhang en brede welvaart. Bovendien zijn er kansen. Door het Verdrag van Faro verschuift de focus van het beschermen van erfgoed naar voor wie is dit erfgoed, wie bepaalt wat waardevol is en wat kan het betekenen voor de samenleving?. Iedere Drent zou niet alleen erfgenaam van het verleden moeten zijn, maar ook mede-maker van het erfgoed van de toekomst.

De Drentse basis

- Met uw subsidie voor K&C ondersteunt u amateurkunstgroepen en informele groepen met kennis, scholing en netwerken.

Vanuit ons amateurkunstloket ontzorgen we verenigingen en begeleiden we nieuwe samenwerkingen. We zijn actief partner in Vrijwilligers Drenthe en dragen bij aan de sociale veiligheid in het verenigingsleven.

Al 25 jaar organiseren we het project Oktober Kindermaand om drempels voor kinderen en ouders te verlagen, zodat zij in hun vrije tijd naar het theater, museum of archief kunnen, een muzikles kunnen volgen en op culturele ontdekkingstocht kunnen bij culturele organisaties.

Met het programma Versterking Landelijke Infrastructuur Amateurkunsten (VLIAK) zorgt uw bijdrage aan K&C jaarlijks voor cofinanciering van € 55.000 van het Fonds voor Cultuurparticipatie voor de Drentse amateurkunstsector.

K&C ontwikkelt, met hulp van DEN (Digitaal kennisinstituut Cultuur en digitale transformatie), haar digitale strategie. We gaan aan de slag met AI-tools om de regeldruk voor verenigingen te verlagen en ontwikkelen samen met het Fonds voor Cultuurparticipatie en de Raad van Twaalf het digitale dashboard Cultureel Nederland in Kaart om gemeenten beter te kunnen adviseren bij de ontwikkeling van cultuurbeleid.

Verder:

- Er is een groot gebrek aan vrijwilligers. We willen de ondersteuning bij vrijwilligerswerving verbeteren, opleidingen aanbieden voor bestuurders, producenten en dirigenten. We willen hulp bieden bij fondsenwerving, digitalisering en de samenwerking tussen verenigingen bevorderen (inclusief de verbinding met scholen zodat jongeren doorstromen naar verenigingen).
- K&C gelooft dat iedere Drent ongeacht leeftijd, achtergrond, beperking, opleidingsniveau, woonplaats of financiële situatie de kans moet krijgen om cultuur te beleven, te maken om zich creatief te ontwikkelen. Wij willen meer doen om drempels weg te nemen met betaalbare en inclusieve verenigingen en faciliteiten waar iedereen zich thuis voelt.

Tips:

- Reserveer jaarlijks 1 euro per inwoner voor de ondersteuning van amateurkunst. Dit betekent voor Drenthe ongeveer € 500.000 per jaar. Met dat bedrag kunnen we een provinciale infrastructuur creëren die vrijwilligers ondersteunt en zich richt op deskundigheidsbevordering, talentontwikkeling, samenwerking en innovatie.. Zo investeert u niet alleen in cultuur, maar ook in gemeenschapszin, vrijwilligerswerk en de leefbaarheid van dorpen en wijken.
- Geef K&C de opdracht om penvoerder te zijn van de Culturele Gedragscode Inclusie en Diversiteit. K&C zet zich in om inclusie een vanzelfsprekend onderdeel te maken van cultuuronderwijs en cultuurparticipatie. Oktober Kindermaand is hier een mooi voorbeeld van. Zo bouwen we samen aan een culturele infrastructuur waarin iedereen zich welkom voelt en kan meedoen.
- K&C werkt op het snijvlak van cultuureducatie, cultuurparticipatie en erfgoed. Het Verdrag van Faro biedt de mogelijkheid om deze domeinen sterker met elkaar te verbinden: niet alleen door erfgoed zichtbaar te maken, maar ook door inwoners actief te betrekken bij het maken, delen en doorgeven van de verhalen die Drenthe vormen. Geef K&C de rol om naast erfgoededucatie ook erfgoedparticipatie te ondersteunen en daarin te verbinden met Faro, de Drentse omgevingsvisie en burgerparticipatie.

Investeren in cultuur is investeren in onze talenten

Cultuur is een onmisbare pijler van een vrije samenleving. Vrijheid van expressie, media en kunst vormen de basis van een gezonde democratie. De culturele en creatieve sector bieden ruimte aan het vrije woord, artistieke expressie en saamhorigheid.

Scholen verbinden cultuuronderwijs vaak aan burgerschapsonderwijs. Jongeren leren op school creatieve vaardigheden en kunnen zo hun talent ontwikkelen. Talenten hebben begeleiding en ruimte nodig om zich te uiten en zelfvertrouwen op te bouwen en elkaar te ontmoeten.

De Drentse basis

Met uw subsidie aan K&C helpt u jongeren deelnemen aan provinciale en interprovinciale talentontwikkelingstrajecten. Samen met Drentse podia en festivals ontwikkelt K&C deze trajecten voor de disciplines popmuziek en beeldende kunst. Steeds meer jongeren kiezen voor een interdisciplinair traject, waar K&C ook ondersteuning biedt. We begeleiden jongeren, initiëren projecten voor broedplaatsen en dragen deze over aan lokale podia. Jaarlijks reiken we de Drentse Talentprijs Cultuur uit.

Verder:

Het ecosysteem van talentontwikkeling is in Drenthe versnipperd. Er zijn veel goede initiatieven, vooral in het kader van kennismaking. Maar de stap naar verdieping en verdere ontwikkeling van talent is vaak lastig. Die is vaak afhankelijk van toeval, inkomen of woonplaats. In Drenthe ontbreken vakopleidingen, waardoor talenten de provincie verlaten en niet terugkomen.

Tips:

- **Zet in op een sterk provinciaal ecosysteem waarin talent kan ontwikkelen**
Zorg ervoor dat elk talent in Drenthe, ongeacht woonplaats of achtergrond, zich kan ontwikkelen via een doorlopende leerlijn van school en amateurkunstvereniging naar talentprogramma's, coaching, podia en waar gewenst en kunstvakopleiding of professionele praktijk.
Betrek Drentse talenten die zijn doorgebroken bij jong talent in Drenthe om te coachen en als rolmodel te inspireren.
- **Blijf investeren in We the North talentontwikkeling**
Geef Drents toptalent de kans te geven om te leren en te experimenteren.

Investeren in cultuur is investeren in oplossingen

De grote uitdagingen van deze tijd vragen om nieuwe denkkaders. Creatieve makers en ontwerpers helpen de samenleving vooruit met verbeeldingskracht en nieuwe ideeën. Van energietransitie tot zorg, onderwijs en ruimtelijke inrichting – de culturele en creatieve sector kan complexe vraagstukken omzetten in werkbare perspectieven en duurzame oplossingen. De derde ambitie van de Bestuurlijke Afspraken Cultuurbeoefening 2025–2028 gaat over cultuur in verbinding met maatschappelijke opgaven. Cultuur maakt gezond én gelukkig. Door samen muziek te maken, te creëren, te spelen of verhalen te delen, versterken mensen hun veerkracht, vergroten zij hun sociale netwerk en ervaren zij meer zingeving en eigen regie. Cultuur levert een waardevolle bijdrage aan de ambities van Gezonde Marke: een Drenthe waarin welzijn, mentale gezondheid en preventie centraal staan. Wist u bijvoorbeeld dat ouderen die dansen minder vaak vallen en jongeren die muziek maken meer zelfvertrouwen krijgen?

De Drentse basis

Met de provinciale subsidie die K&C ontvangt, leggen wij verbindingen tussen verschillende domeinen. We bieden advies, informatie en bemiddeling bij maatschappelijke opgaven aan culturele organisaties (professionals en amateurs), gemeenten en het sociaal domein. Het project Podium Platteland ondersteunt sociaal-culturele projecten waaraan de inwoners van Drenthe kunnen deelnemen. Cultuur als middel tegen eenzaamheid, armoede, laaggeletterdheid of werkloosheid bijvoorbeeld. Denk bijvoorbeeld aan een gezamenlijke beeldentuin, een verhalenproject, film, theaterstuk of tentoonstelling. Deze projecten versterken de leefbaarheid door cultuur te brengen op plekken waar dit niet vanzelfsprekend is. Internationaal werken we binnen New Roots samen met Duitse en Friese partners aan het bewustzijn van de waarde van natuur. Met kunstzinnige natuurbeleving, acties op het gebied van biodiversiteit en zintuigelijke natuureducatie dragen we bij aan milieuvriendelijk gedrag van Drentse inwoners. Wist u dat kunst in de openbare ruimte de grootste culturele voorziening van Drenthe is? Iedereen kan er elke dag gratis van genieten. Daarom adviseren we overheden en instellingen over Kunst in de Openbare Ruimte. Zo zijn we betrokken bij de ontwikkeling van de Landmarks Van Gogh.

Tips:

- Betrek kunstenaars bij het vergroten van het draagvlak voor de democratie en burgerschapsontwikkeling.
- Behoud cultuur en erfgoed als speerpunt van uw economische beleid. Dit trekt bezoekers en bedrijven aan en versterkt de regionale economie en het vestigingsklimaat.
- Gebruik de culturele en creatieve sector voor noodzakelijke (gedrags-)verandering in politiek en maatschappij, via regiodeals en regionale netwerken.
- Ontwikkel stimuleringsmaatregelen innovatie voor de culturele en creatieve sector en investeer in experiment en verbindingen.
- Neem de culturele en creatieve sector vanaf het begin mee in de aanpak van maatschappelijke uitdagingen, zoals duurzaamheid. Gebruik een ontwerpende aanpak om vraagstukken op te lossen.
- Zet kunst en cultuur in voor gezondheid en welzijn, en stimuleer samenwerking tussen de culturele en zorgsector.
- Volg de ontwikkelingen op het gebied van culturele en creatieve vernieuwing in Europa, zoals de Culture Compass en bevorder deelname aan lokale, interregionale, nationale en Europese programma's.

Cultuur en erfgoed horen thuis in elk verkiezingsprogramma. Er liggen heel veel kansen. En doe het niet alleen. Wij helpen graag! Als sparringpartner, als kennisdeler, als out of the box denker.

Veel succes!

Marieke Vegt
Directeur Stichting Kunst & Cultuur
mariekevegt@cultuurzaam.nl